

DE PETRO CANTORE

ELOGIA.

(Verb. abbrev. edit. Georgii Galop. 4°.)

*Jacobus a Vitriaco S. Rom. Ecc. cardinalis Historiæ A
sue Occident. cap. 8.*

Paucos Dominus sibi reliquerat viros honestos et timoratos, qui in via peccatorum non steterunt, et in cathedra pestilentie non sederunt. Quorum unus, veint lilium inter spinas, etc. *Vide supra in Notitia hist. lit.*

Thomas Cantipratanus libro II Apum, cap. 1, num. 9.

De hoc bono viro (Joanne canonico regulari in Cantiprato) mihi sui canonici referebant quod cum esset Parisiis et auditor beati et magni viri, magistri Petri Cantoris Parisiensis, quibusdam dubitationibus et tentationibus fluctuabat, etc.

Idem libro I, cap. 19, num. 8.

Quod mortale et damnabile est, dum tamen unum competens sit, beneficia plura retinere. Hoc idem magister Petrus Cantor S. Mariæ Parisiensis, et dixit et scripsit. (Verb. abb. c. 31 et 32.)

Idem, lib. II, cap. 50 (al. c. 29), secundum exemplar ms. Sancti Sepulcri Camerac. in notis Georgii Coltverii S. T. doctoris et cancellarii Duacensis, etc.

Beati memorie magister Petrus, quondam Cantor Parisiensis, cuidam mihi noto narravit, etc.

Vincencius Bellovacensis in Speculo historiali, lib. xxix vel. editionis, cap. 59.

Eodem anno (1197) Petrus Cantor Parisiensis tam vita quam doctrina conspicuus obiit: amator pietatis atque justitie, apud cœnobium Longi-Pontis in magna devotione sanctaque confessione nigravit a corpore.

S. Antoninus in Chron. parte II, tit. 17, cap. 9, §5, 29 (eodem habet quæ Vinc. Bellovacensis).

Cæsius Heisterbachensis ord. Cisterc. lib. II Historiarum memorabilium, cap. 34.

Temporibus Philippi regis Francorum, qui hodie regnat, erat in civitate Parisiensi usurarius quidam ditissimus, Theobaldus nomine. Hic cum haberet possessiones plurimas, infinitasque pecunias ex usuris congregatas, divinitus compunctus, ad magistrum Mauritium ejusdem civitatis episcopum venit, ejusque consilio se commisit. Ille vero, cum in edificatione ecclesie B. Mariæ nimis serveret, consuluit ei quatenus pecunias suas ad structuram inchoati operis contraderet. Qui hujusmodi consilio aliquantulum sibi suspecto, adit magistrum Petrum Cantorem, verba episcopi ei insinuans. Cui ille respondit: « Non dedit tibi bonum consilium hac vice: sed vade, et fac clamari per plateas sub voce præconis, quia paratus sis restituere omnibus a quibus aliquid supra sortem cepisti. » Factumque est ita. Deinde rediens ad magistrum, ait: « Omnibus ad me venientibus, teste conscientia, omnia restitui ablata, et adhuc supersunt plurima. » Tunc ille: « Modo, inquit, poteris elemosynam dare secure. » Retulit mihi dominus Daniel abbas Sconaviæ, quod ad consilium ejusdem Cantoris, per plateas civitatis nudus in suis femoralibus incesserit, servo cum virga se impellente, ac dicente: « Ecce iste est ille, quem pro suis pecuniis principatus honorabat, qui alios nobilium obsides tenebat, » etc.

Idem lib. VIII, cap. 69.

Quidam dixerunt (sanctum Thomam Cantuar.) damnatum ut regni proditorem; alii martyrem, uti Ecclesie defensorem. Eadem questio Parisiis inter magistros ventilata est. Nam magister Rogerus juravit illum dignum fuisse morte, etsi non tali beati viri constantiam judicans contumaciam. Et contra magister Petrus Cantor juravit esse martyrem Deo dignum, utpote pro libertate Ecclesie trucidatum. Quorum questionem Christus solvit, cum multis et magnis illum signis glorificavit.

Idem lib. XII, cap. 48.

Magister Petrus Cantor Parisiensis verbo, vita, et exemplo plures edificaverat. Hic in Pontenella domo ordinis nostri factus est novitius, et infra annum probationis defunctus est, et in capitulo sepultus. Cumque postea necessitate edificiorum corpus ejus esset transferendum, aperto sepi loco, tam magnus et tam suavis odor ex illo odor efflavit, ut nares omnium illius fragrantia reficerentur. Odor ille signum erat eximie ejus doctrine, cujus mercedem receperat in cœlo. Quantum vero gratie, quantumve glorie, doctores, sive prædicatores, post hanc vitam mereantur, subsequens sermo declarat.

Chronicon Marchianense in Paralipomenis Synopsos Franco-Merovingicæ anno 1194, fol. 987, sic habet:

Petrus Cantor Parisiensis, eximius doctor, qui scripsit *Verbum brevium*, in magna devotione et confessione sancta migrat a corpore in monasterio, quod dicitur Longus-Pons non longe a Snessione.

Henricus de Gandavo in libro De illustrib. Ecclesie script., cap. 15.

Petrus Cantor Parisiensis, et ipse etiam theologice scholæ rector, scripsit librum qui a sui principio *Verbum abbreviatum* nominatur magna utilitate plenum. Scripsit etiam alium librum, quem vocavi Grammaticam theologorum, ad intellectum S. Scripturæ, in multis locis satis utilem.

Joannes Trithemius libro De script. ecclesiasticis circa annum 1200.

Petrus Cantor Parisiensis, et postea, ut fertur, episcopus, vir in divinis Scripturis eruditissimus, et in sæculari philosophia nobiliter doctus, theologice scholæ Parisiis multis annis gloriose præfuit, et discipulos multos egregios erudiit. Scripsit etiam quædam præclara opuscula, de quibus pauca ad manus nostras memini pervenisse. Volumen prænotatum:

Verbum abbreviatum liber. Verbum abbreviatum. Distinctionum aliud... lib. 1... Abel dicitur principium.

Grammatica theologorum... lib. 1.

Sermones varios... lib. 1.

De quibusdam miraculis... lib. 1.

De sacramentis quoque... lib. 3. Circuibat populus.

Claruit temporibus Henrici VI, anno Domini 1200.

Sixtus Senensis libro IV Bibliothecæ sanctæ.

Petrus Cantor Parisiensis, et postea ejusdem urbis episcopus, inter alia præclara opera a se edita, scripsit scholasticam Glossam in universa sacro-

sancta Biblia, ex qua ipse in bibliotheca Lugdunensi ord. Prædicatorum vidi infra scriptos libros: In Psalterium... *Flebat Joannes quia non erat qui aperiret.*

In Proverbia... *Parabolæ Salomonis secundum Hebraicam veritatem.*

In Ecclesiastem... *Beatus vir, cujus auxilium abs te, etc.*

In Sapientiam... *Summi Regis palatium.*

In Ezechielem... *Et factum est in trigesimo anno, etc.*

In Act. apost. . . *Liquefacta est terra, etc.*

In canonicas epist. . . *Os meum loquetur sapientiam, etc.*

In Apocal. . . *Hæc sola inter libros Novi Testam. Prophetia vocatur.*

His ex Sixta Senensi repetitis addit Antonius Possevinus Soc. Jesu in Apparatu sacro, t. II, littera P.

Scriptis item atque adeo in Germania existisse nostro tempore in XII prophetas aliqui testantur, sed et scripsit tres libros de sacramentis. Alium quem prænotavit *Verbum abbrev. et Grammaticam theologorum*, alium de miraculis quibusdam, sermones plures. At qui ejusdem Petri Cantoris exstat ms. opus morale sive de casibus consc. tum Lovanii tum Burdigalæ in collegiis nostris. Quod opus Martinus Delrius noster in vetustissimo Sylvæ Majoris monasterio, in tractu Burdigalensi inter alios, qui sub impluvio computruerant, obtinuit. Sic ille. *Quod dicit in Germania existisse ejusdem commentarium in XII prophetas, id credo eum habere ex epitome bibliothecæ Gesnerianæ in qua sic legitur: «Petri Cantoris expositio super XII prophetas.» Item: «Discursus secundum ordinem alphabeti de omni materiâ theologica. M. Dresserus, ia est Matthæus Dresserus.»*

Præter ea quæ habet Sixtus Sen. et Possevinus, hujus Petrus Crespetius, citat sermon. 2 de B. Virginæ qui habetur sub finem Verbi abb. ad illud Isaie 40. Ecce gentes quasi stilla siculæ, etc., in triumpho B. Mariæ die 2.

Idem die 25 citat ejusdem sermonem I de Annuntiatione.

Georgius Cassander in fine Ordinis Romani de officio missæ hæc habet:

Ante pauca quoque sæculi, in Galliis multum visitatæ fuerunt missæ, vulgo dictæ bifaciatæ, trifaciatæ, quadrifaciatæ, videlicet cum plures missæ diversi argumenti usque ad offertorium sæpius iteratæ tandem uno canone concludebantur: adversus quas studiosie scribit Petrus Cantor in Verbo abbreviato. Eas omniis obsoletas existimo, etc.

In Catalogo mss. librorum bibliothecæ Camberonensis a Bosquero Minorita, pie memoria, edito, hæc habentur: «Expositiones Magistri Petri Cantoris in unum ex quatuor. Item liber mag. P. Cantoris qui dicitur Verbum abbreviatum. Item expositio in Job.»

Insuper videtur Petrus Cantor scripsisse in Matthæum ex Ludolfo Saxone in vita Christi, parte 1, cap. 17, 38 et 42. Quibus locis citatur, et in postrema editione subnotatur in margine: «In Matt.»

Idem Ludolfus ibidem, cap. 68, sic de eo loquitur: «Hoc idem (scilicet mortale et damnabile esse) Petrus Cantor Parisiensis et dixit et scripsit.»

Georgius Colvenerius S. T. doctor et professor, atque cancellarius Duacensis, in notis ad cap. 19. lib. 1, Boni universalis, seu Apum, Thomæ Cauti pratani, ad illa verba: «Hoc idem magister Petrus, cantor S. Mariæ Parisiensis, et dixit, et scripsit,» sic inquit: «Hæc est lectio mss. B. et tertii impressi, quibus accedunt alia duo mss. quæ habent: «Magister Petrus S. memoria Cantor Parisiensis.» Sed in Ms. P. super lineas, dictioni Petrus adjectus est, Comestor: forte ex antiquioribus impressis, quæ ambo legunt, sed perperam: «Hoc idem magister Petrus Comestor S. Mariæ Cantor Parisiensis dixit et scripsit.» Certe qui addunt Comestor, duos diversos auctores constant in unum. Neque enim apparet Petrum Comestorem, qui, teste Trithemio, presbyter fuit Ecclesiæ Trecentis, cantorem fuisse Ecclesiæ S. Mariæ Parisiensis.

Est etiam, eodem Trithemio auctore, Petrus Cantor posterior Comestore annis fere quadraginta. Floruit enim Comestor anno 1160. Cantor obiit, teste Vincentio in Speculo et Antonino in Chronicis, anno 1197.

«Eadem, inquit ille, lectionis varietas est lib. 11, cap. 1, p. 9, ubi duo impressa addunt nomen Comestoris. Verum non recte id fieri, et ex eo probatur, quia Cantipratæus vix videtur potuisse videre discipulum Petri Comestoris; et quod omnia mss. cum tertio imp. ibidem nullum habeant hujus lectionis vestigium.»

Capite vero 30, part. XII, sine ulla diversitate legunt omnia: Petrus Cantor Parisiensis.

Jouannes Cognatus lib. IV Hist. Tornacensis, cap. 1, ex libro Obituario ejusdem Ecclesiæ.

Decimo Kalendas Octobris obiit egregius doctor Petrus Cantor Parisiensis, qui in episcopum Ecclesiæ hujus aliquando electus, vacationem humiliter declinavit: et postquam auditoribus suæ scientiæ et morum norma non modico tempore existit, assumpto Cisterciensi habitu, in monasterio Longi-Pontis sanctitatem vite beato fine complevit.

Thomas James in catalogo suo mss. librorum qui adhuc in Anglia reservantur, excuso Londini anno 1600.

Petrus Cantor scripsit super librum Num., Deuteronom., Josue, Judicium et Ruth. Exemplar 1, Oxoniæ in biblioth. Ball. vol. 22. In Psalmos exempl. unum ibidem vol. 30. Verbum abbreviatum exempl. 1, Cant. in biblioth. Ben. vol. 223. Glossam in Evang. exemplo 1, Oxoniæ in biblioth. Col. Mes. vol. 144. Distinctiones exempl. 1, Cant. in biblioth. Ben. vol. 219.